

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет
Навчально-науковий інститут міжнародних економічних відносин
ім. Б. Д. Гаврилишина

Кафедра міжнародного туризму
і готельного бізнесу

Курсова робота
з дисципліни «Географія туризму»
на тему:
**«Славське – центр гірськолижного спорту, туризму й
відпочинку в Українських Карпатах»**

Виконала:

Студентка групи Т-21

Лавренюк І.М.

Науковий керівник:

к.е.н., старший викладач

Ткач У.В.

Тернопіль-2017

План

Вступ

Розділ 1. Загальна характеристика Український Карпат

- 1.1. Природно-кліматичні ресурси Український Карпат
- 1.2. Розвиток різних видів туризму в Карпатському регіоні
- 1.3. Загальний огляд гірськолижного туризму в регіоні

Розділ 2. Розвиток гірськолижного туризму в Львівській області

- 2.1. Славське-центр гірськолижного спорту, туризму й відпочинку в Українських Карпатах
- 2.2. Туристична інфраструктура гірськолижного курорту Славське
- 2.3. Порівняльна характеристика курорту Буковель та курорту Славське

Розділ 3. Проблеми та перспективи розвитку гірськолижного туризму у Славському

- 3.1. Основні проблеми наявні при організації гірськолижного туризму у Славському
- 3.2. Шляхи вирішення виділених проблем, що виникли в даній туристичній дестинації
- 3.3. Популярні тури від українських туроператорів в даний регіон

Висновок

Список використаних джерел

Додатки

Зміст

Вступ	
Розділ 1. Загальна характеристика Український Карпат.....	5
1.4. Природно-кліматичні ресурси Український Карпат.....	6
1.5. Розвиток різних видів туризму в Карпатському регіоні.....	10
1.6. Загальний огляд гірськолижного туризму в регіоні.....	13
Розділ 2. Розвиток гірськолижного туризму в Львівській області..	15
2.1. Славське-центр гірськолижного спорту, туризму й відпочинку в Українських Карпатах.....	15
2.2. Туристична інфраструктура гірськолижного курорту Славське.....	17
2.3. Порівняльна характеристика курорту Буковель та курорту Славське.....	20
Розділ 3. Проблеми та перспективи розвитку гірськолижного туризму у Славському.....	23
3.1. Основні проблеми наявні при організації гірськолижного туризму у Славському.....	23
3.2. Шляхи вирішення виділених проблем, що виникли в даній туристичній дестинації.....	25
3.3. Популярні тури від українських туроператорів в даний регіон.....	29
Висновок	
Список використаних джерел	
Додатки	

ВСТУП

Впродовж останньої чверті ХХ століття туризм став однією з провідних галузей світової економіки. Його потенційний вплив на соціально-економічний розвиток світу, довкілля та людей набуває таких масштабів, що ми можемо говорити про «туристичну революцію». Україна посідає одне з провідних місць в Європі за кількістю об'єктів історико-культурної спадщини, які викликають значний інтерес у вітчизняних та іноземних туристів. Щороку нашу країну відвідують приблизно 20 мільйонів туристів, насамперед, зі Східної та Західної Європи, США та Японії.

Актуальність теми. Сучасна індустрія туризму - одна з найприбутковіших та найперспективніших щодо темпів зростання галузей світового господарства. Туризм впливає на економічний розвиток не лише на національному рівні, а й зумовлює зміни в розвитку певного регіону (області) країни, видозмінюючи їх інфраструктуру, споживчий ринок, інші галузі підприємницької діяльності, навіть сьогодні - в умовах світової фінансової кризи. Туризм є однією з найбільших і динамічних галузей економіки. Високі темпи його розвитку, великі обсяги валютних надходжень активно впливають на різні сектори економіки, що сприяє формуванню власної туристської індустрії. Україна має всі об'єктивні передумови для інтенсивного розвитку не тільки внутрішнього, а й в'їзного та виїзного туризму. Маючи вигідне геополітичне розміщення, Україна володіє великим туристично-рекреаційним потенціалом, сприятливим кліматом, багатою флорою і фауною, культурно-історичними пам'ятками світового рівня та туристичною індустрією, яка швидко розвивається. Одним з найперспективніших регіонів для розвитку туризму є Українські Карпати. З урахуванням наявних в Карпатському регіоні природного, економічного, наукового і технічного потенціалу, а також його історичних і географічних особливостей, стратегічна мета перспективного розвитку території полягає в тому, щоб на основі оптимального використання природи, матеріально-технічних, трудових і інтелектуальних ресурсів створити ефективну

туристичну систему, яка забезпечить матеріальний добробут населення і екологічну безпеку Карпатського краю.

Предметом курсової роботи є туристично - рекреаційний потенціал Карпатського регіону для організації туризму, його особливості та специфіка.

Об'єктом дослідження курсової роботи виступає туристично-рекреаційний потенціал Карпатського регіону та гірськолижний туристичний комплекс України.

Основна **мета** даної роботи полягає у дослідженні сучасного стану туристично-рекреаційної галузі та особливостей функціонування гірськолижних курортів в Українських Карпатах, зокрема визначення основних перешкод, які негативно впливають на розвиток туристичної галузі в регіоні та обґрунтування пропозицій щодо їх розв'язання.

Поставлена мета обумовила необхідність вирішення ряду взаємопов'язаних завдань, а саме:

- дослідити науково-методичні принципи створення зон рекреаційного призначення;
- вивчити особливості функціонування гірськолижних курортів в Українських Карпатах;
- узагальнити проблемні питання розвитку гірськолижного туризму в Україні.

Теоретичною та методологічною основою роботи є наукові напрацювання вітчизняних вчених, які мають відношення до галузі туризму, періодична література, підручники та монографії, ресурси Інтернету тощо.

Структура курсової роботи складається з вступу, трьох розділів, висновку, списку використаних джерел, додатків.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ

1.1. Природно-кліматичні ресурси Українських Карпат.

Українські Карпати — це фізико-географічний край, який охоплює гірську частину Карпат та їх північно-східне й південно-західне рівнинні передгір'я. Край лежить на заході України і затиснутий у трикутник між державним кордоном України та умовною лінією Чернівці — Івано-Франківськ — Яворів, яка відділяє його від Східноєвропейської рівнини. Площа Українських Карпат у цих межах становить майже 40 тис. км². Українські Карпати - складова великої Карпатської фізико-географічної країни, що поширюється на території кількох європейських держав. Цей край поділяють на три частини, які мають значні відмінності у природних умовах: Передкарпаття, гірські Карпати і Закарпаття [4, с.196].

Кліматичні ресурси - важлива умова розвитку рекреаційного господарства, оскільки вони визначають загальну комфортність території щодо лікування та відпочинку.

Природні ресурси, як і географічні, завжди були основою розвитку туризму. Природні ресурси виконують численні функції; однією з найважливіших є можливість їхнього використання як засобу відновлення фізичних і духовних сил людини. Природні туристичні ресурси варто розглядати як ресурси, що активно використовуються для збереження чи підтримки здоров'я індивідуума. До них можна віднести як окремі компоненти природи, так і весь природний комплекс.

Усі природні ресурси оцінюють залежно від їх рекреаційного або туристичного потенціалу. Однак ступінь використання природних ресурсів може бути різним і залежить переважно від спеціалізації регіону.

При класифікації природних ресурсів доцільно враховувати як їх природне походження, так і економічне значення для туризму.

Виокремлюють такі групи природних ресурсів.

1. За походженням:

— фізичні, до яких належать компоненти неживої природи (геологічні, кліматичні, гідрологічні, термальні ресурси);

— біологічні — жива природа (грунтові ресурси, флора, фауна);

— енергоінформаційні — специфічні поля ноосферної природи, що служать факторами привабливості (наприклад, місцевість чи ландшафт). Цей тип ресурсів є базою для розвитку таких видів туризму, як культурний, сенсетивний і релігійний.

2. За видами рекреаційного використання:

— мінеральні води;

— грязі;

— ванни;

— солярії;

— ліси.

3. За швидкістю вичерпання ресурсів:

— вичерпні природні ресурси, тобто ті, кількість яких швидко зменшується в міру видобутку чи вилучення з природного середовища. Вони, своєю чергою, поділяються на відновлювальні (чистий відпочинок, прісна вода, родючий ґрунт, рослинність, тваринний світ) і невідновлювальні (мінеральні). Вони можуть вичерпатися, оскільки не поповнюються в результаті природних процесів, а також тому, що їхні запаси поповнюються повільніше, ніж відбувається споживання. Такими є грязі, мінеральні води тощо;

— невичерпні природні ресурси, до яких належить частина природних ресурсів (сонячна енергія, вітер, морські припливи).

4. За можливістю самовідновлення і культивування:

— відновлювані ресурси, до яких можна віднести ліс, хоча період його відновлення дуже довгий, — 50 років;

— невідновлювані ресурси, наприклад, незворотні кліматичні зміни.

Окремо виділяють природні лікувальні ресурси — рекреаційні ресурси, призначені для лікування і відпочинку населення країни чи регіону, а також туристів.

З природних рекреаційних ресурсів можна виокремити бальнеологічні, фітолікувальні, ландшафтні, кліматичні, пляжні ресурси та спелеоресурси.

Бальнеологічні ресурси — природні лікувальні речовини, що використовуються для немедикаментозного лікування на курортах і в позакурортних умовах. Ці ресурси беруть участь в основному процесі суспільного виробництва — неперервному відтворенні фізичних сил і розумових здібностей людини, психічного тону, відновленні та підвищенні кваліфікації працівників, зростанні їхнього загальноосвітнього та фахового рівнів.

До бальнеологічних ресурсів належать лікувальні мінеральні води та пелоїди (грязі). Основними природними лікувальними ресурсами є ті, що безпосередньо використовуються у бальнеолікуванні, визначають його санаторно-курортну спеціалізацію і профілізацію: питні та купальні води, лікувальні грязі та озокерит. До них належать також лікувальний клімат, різноманітні природні водойми та мальовничі ландшафти, які сприяють оздоровленню та гартуванню тих, хто одужує після хвороби.

Природні мінеральні води поділяють на вісім основних бальнеологічних груп: мінеральні води без специфічних компонентів і властивостей, вуглекислі, сірководневі, залістисті й миш'якові, йодобромні, радонові, бор вмісні та слабо мінералізовані з високим вмістом органічних речовин.

Найбільшою бальнеологічною областю України є Карпатський регіон, зокрема Передкарпаття. Тут освоєно понад 200 джерел і свердловин мінеральних вод. Першість у регіоні належить трускавецькій "Нафтусі".

Близько 600 джерел і свердловин мінеральних вод зосереджено у Закарпатті. Зокрема, дуже цінними для лікування є вуглекислі води. Також тут зосереджені джерела сірководневих вод, а на базі цінних питних лікувальних і лікувально-столових залістистих вод діє Шаянський санаторний комплекс.

Закарпаття характеризується заляганням рідкісних миш'яко-вмісних підземних вод, а також борвмісних, які використовуються як для ванн, так і для внутрішнього вживання.

Гірські рекреаційні ресурси України зосереджені в Карпатах. Карпати — це середньовисокі гори з вологим помірним кліматом, значною лісистістю (40 %), сприятливими перепадами висот для організації гірськолижних спусків, лижних полів. Гірські долини, захищені верховинськими хребтами, характеризуються мікрокліматом, сприятливим для розвитку кліматичних курортів (Яремча, Ворохта, Космач, Вижниця, Рахів). Карпати, володіючи унікальними рекреаційними ресурсами, оцінюються як найперспективніший регіон для відпочинку та лікування впродовж року [11].

Українські Карпати - рекреаційний регіон України, в якому зосереджено третину рекреаційного потенціалу країни. Це фармакологічно активні цілющі води різного хімічного складу, родовища озокериту і лікувальних грязей, чисте гірське повітря, багата гірська рослинність гірських ландшафтів Карпат і їх передгір'я, які створюють умови для розвитку сітки курортів, туристичних закладів. На території Українських Карпат функціонує більш як 50 санаторіїв, майже сотня туристичних готелів, баз. Санаторно-курортне лікування і відпочинок в Карпатах – основні функціональні підсистеми регіонального рекреаційного комплексу, які опираються в своєму розвитку на унікальну по різноманітності і багатству природно-ресурсну базу [13].

Лікувальні грязі. Ресурсами грязелікування (пелоідотерапія) в регіоні володіє тільки Моршинське родовище в Львівській області. Його торф'яні грязі високо мінералізовані, містять багато органічних речовин, а також оцтову, масляну і мурашину кислоти. Їх геологічні запаси – 239 тис. м куб. Використовуються для грязелікування в невеликій кількості також неорганічні грязі в селищі Глибока і торф'яні в селах Костинці і Черешенька Чернівецької області, але їх запаси погано вивчені.

Озокерит. Специфікою санаторно-курортного лікування в Українських Карпатах є можливість широкого застосування озокериту. Щорічно

Бориславським озокерито-восковим підприємством виробляється близько 700 т цього лікувального матеріалу. Запасів руд Бориславського родовища достатньо для столітнього періоду його експлуатації. Поклади озокериту є також в Івано-Франківській області, в селах Дзвиняч і Старуня.

Озокерит має низьку теплопровідність і велику теплоємність. При переході із розплавленого стану в твердий стан вивільняє велику кількість тепла, яке лікує цілий ряд хвороб. Можливість багаторазового використання навіть при малій його кількості дозволяє забезпечити лікувальними процедурами багатьох пацієнтів. Озокерит легко транспортується і використовується не тільки санаторно-курортними закладами регіону, але й вивозиться за його межі, реалізується через аптечну мережу [17].

Кліматолікувальні ресурси. Клімат виступає не тільки як фактор, який сприяє проведенню різних видів відпочинку на відкритому повітрі. Позитивні зміни, які виникають в організмі людини під дією погодних умов, характеризують клімат і як лікувальний фактор. Найбільш цінні в цьому відношенні кліматичні умови приморських і гірських територій. В горах, особливо в захищених хребтами міжгірних котловинах, різкість зміни погоди, яка супроводжується раптовими скачками температури і вологості повітря, швидкості вітру, зменшується. Цей фактор, поряд з чистотою атмосферного повітря і наявністю в ньому великої кількості фітонцидів, позитивно діє на хворих туберкульозом, не туберкульозними захворюваннями органів дихання, функціональними захворюваннями нервової і серцево-судинної системи.

До сприятливих для кліматотерапії відносяться без морозні і морозні типи погоди. Середньомісячна і річна кількість днів з сприятливими для проведення кліматолікування умовами в Українських Карпатах свідчать про те, що біокліматичні умови більшості котловин, наприклад зони Верховино-Путильського низькогір'я (Селятинська, Путильська, Яблуницька, Ільці-Верховинська) є сприятливими для відпочинку і лікування в Українських Карпатах і по цьому показнику мало відрізняються від популярних гірських курортів Європи.

1.2. Розвиток різних видів туризму в Карпатському регіоні

Основним напрямком відпочинку, найбільш популярним серед туристів і відвідувачів Карпатського регіону є такі види туризму, як [6] :

✓ гірськолижний туризм (популярністю користуються такі гірськолижні зони, як Паляниця, Яблуниця, Ворохта Яремчанської міської ради, м. Косів, села Шешори та Тюдів Косівського району, селище Верховина, с. Вишків Долинського району Івано-Франківської області та м. Борша, м. Кавнік, с. Ізвоаре в Марамурешському повіті);

✓ піший та велосипедний туризм (Карпатський регіон (Івано-Франківська область та Марамурешський повіт) – один з головних територій в Європі для проведення пішохідних туристичних походів. Різноманітність природних перешкод дає можливість туристам оволодіти майже усім арсеналом прийомів техніки пішохідного туризму, орієнтування на місцевості, дає можливість повноцінно проводити навчальні заходи. Розроблені пішохідні маршрути Карпатами є різної категорії складності, від найпростіших прогулянкових (сімейних та дитячих) до складних і багатоденних (для підготовлених туристів) до III категорії складності. Найбільшою популярністю серед туристів користуються маршрути Чорногірським хребтом з проходженням вершин Говерла, Піп Іван, Петрос, Гутин, Борша, Марамуреш, відвіданням високогірних озер Бребенескул, Несамовите, Марічейка та велосипедний екологічний туристичний маршрут до урочища “Козакова долина”, за маршрутом: м. Івано-Франківськ – с. Вовчинці – ур. Козакова долина – с. Побережжя – с. Ганусівка – с. Узінь – с. Колодіївка – м. Івано-Франківськ та по маршруту Гутин Рейлі – Бая-Рейлі);

✓ водний туризм (Карпатський регіон має досить густу річкову систему та значну кількість річок, придатних для проведення водних туристичних походів на плавзасобах різного типу. Усі річки регіону відносяться до одного кліматичного типу – переважно снігового живлення з

весняною повінню. Найбільш популярним серед туристів є водний маршрут Дністровським каньйоном та спуски на короткі відстані рафтами та плотами по річках Прут, Черемош, Сомс, Бистриця, Ребра Салаута);

✓ оздоровчий туризм (Основні курортні місця Карпатського регіону – в Івано-Франківській області: Татарів, Яремче і Микуличин Яремчанської міськради, Мислівка і Новий Мізунь Долинського району, Косів та Шешори Косівського району, Ворохта і Яблуниця Яремчанської міськради і бальнеогрязевий передгірний курорт Черче Рогатинського району та в Марамурешському повіті: закриті соляні шахти та солоні озера в Окна-Шугатаг, солоня вода в Коастал, мінеральна вода в Стойчень та сірководнева вода в Данешть. Для курортної терапії в регіоні використовуються кліматичне лікування, мінеральні ванни. Мінеральні води “Горянка” в с. Новий Мізунь Долинського району, “Буркут” в Верховиському районі, “Черче” в с. Черче Рогатинського району та Окна Сугутага в Марамуреші);

✓ сільський зелений туризм (Враховуючи те, що більша половина населення Карпатського регіону (Івано-Франківської області та Марамурешського повіту) проживає на території сіл, важливим для регіону є розвиток сільського туризму. За останніми даними у сфері сільського туризму Карпатського регіону працюють близько 1100 сімей з різним ступенем якості в обслуговуванні відпочиваючих. Питання розвитку сільського туризму особливої актуальності набуло протягом останніх років. Організація відпочинку на селі має надзвичайно позитивний вплив на економіку та екологію регіону за рахунок використання наявного приватного житлового фонду, розширення сфери зайнятості сільського населення та можливості реалізації на місці продукції особистого селянського господарства, забезпечення туристів екологічно чистими продуктами харчування та збереження природи внаслідок зниження антропогенного пресу. Сьогодні в Карпатському регіоні сільський туризм сприймається як специфічна форма відпочинку на селі із широкою можливістю використання природного, матеріального і культурного потенціалу регіону. Сільський туризм

розглядається як невід'ємна складова частина комплексного соціально-економічного розвитку села та як один із засобів вирішення багатьох сільських проблем);

✓ пізнавальний екскурсійний туризм (Карпатський регіон має потужний потенціал для розвитку культурного та екскурсійного туризму).

Основна транзитно-туристична траса Карпатського регіону є Н-10, що проходить через Україну, Румунію, Угорщину та Словаччину. Мережа доріг дає змогу охопити кільцевими екскурсійно-туристичними маршрутами понад 2/3 природних та історико-культурних пам'яток регіону; сприяє розвитку автомобільного туризму та формуванню кільцевих авто-маршрутів по регіону. Іншим фактором розвитку культурно-пізнавального туризму в регіоні є проведення культурно-мистецьких, спортивних заходів і фестивалів, відзначення свят, що приурочені до релігійних подій. Важливе місце в календарі щорічних масових заходів в Карпатському регіоні (Івано-Франківській області та Марамурешському повіті) займають:

- Міжнародний фестиваль “Різдво в Карпатах” (січень);
- Фестиваль пісень і українські традиції/Сігету Мармаціей (січень);
- Вержелул/Коруя, Думбревіца (січень);
- Удаторіул/Сурдесті, Кетателе, Куфоая (квітень);
- Космацький великдень (с. Космач Косівського району, травень);
- Свято ковалів (м.Івано-Франківськ, травень);

Основні заходи: Відкритий обласний фестиваль “Писанка” в м. Коломия, Полонинське літо в с. Верхній Ясенів Верховинського району, Фестиваль патріотичної пісні та акція “Яворина” в Долинському районі, Фестиваль екстремальних видів спорту “Мізунська Звигода” в с.Новий Мізунь Долинського району, Міжнародний гуцульський фестиваль, Міжнародний мистецький проект “Порто-Франко-2011”, Свято хліба в м. Івано-Франківськ, Бойківська ватра в Рожнятівському районі, Свято Карпатського літа, Свято бойківського меду в Долинському районі та організовані туристичні програми - наприклад, коло дерев'яних церков в долині Іза, екскурсії в Сапанту,

відвідування Веселого цвинтаря і монастиря Сапанта, Різдво в Марамуреші та ін.

1.3. Загальний огляд гірськолижного туризму в регіоні

Лижний туризм (гірськолижний туризм) — різновид туризму на лижних засобах пересування. Лижний туризм різноманітний: це і одноденні прогулянки по готових лижнях, і недільні переходи по засніжених цілих лісах, це і багатоденні автономні походи, складні експедиції в горах, скі-тури (позатрасове катання) на гірських схилах без підйомників і гірськолижних курортів, сноубординг, сендбординг, гелі-скіінг [7].

Лижний туризм в Україні має вже більш ніж сторічну історію. Саме в ті часи сягають перші лижні подорожі по Карпатах. Організаційно він зміг сформуватися у 50-ті роки ХХ століття – коли з'явилися перші осередки (секції) лижного туризму в містах України. Найбільшого свого розвитку і масовості в Україні лижний туризм досягнув на початку 90-х років ХХ століття, коли у спортивні лижні походи щорічно ходило кілька тисяч чоловік, а комісії з лижного туризму існували практично при всіх обласних федераціях туризму [9, с.72].

Гірськолижний туризм є не лише престижним, а й дає змогу цікаво, винахідливо і корисно для здоров'я проводити вільний час. Крім того, віковий і соціальний діапазон цього виду активного відпочинку дуже широкий. Він доступний малим дітям і пенсіонерам, студентам і олігархам, політикам і домогосподаркам.

Карпатський регіон – одне з небагатьох місць в Європі, придатних для розвитку зимових видів відпочинку. У низовині Карпат стійкий сніговий покрив утримується, як правило, з початку грудня до березня, а у високогір'ї – з жовтня і до кінця травня – початку червня, що є важливим чинником для розвитку гірськолижного туризму [6].

Нині найпопулярніші місцевості для розвитку гірськолижного туризму знаходяться в Карпатах: Буковель, Яблуниця, Славське, Драгобрат, Боржавські полонини, гори Красія, Вишків та ін.

Функціонують чотири основні гірськолижні курорти: Буковель, Яблуниця, Славське та Драгобрат. Найпопулярніший з них Буковель. Він знаходиться в селі Поляниця Закарпатської області на висоті 900 м над рівнем моря. Назва цього гірськолижного курорту походить від гори (1129 м), на схилах якої він розташований. Це найвідоміший та найбільший гірськолижний курорт України, знаний також далеко за межами нашої країни. У 2012 році визнаний найбільшим швидкозростаючим курортом світу. Буковель являє собою велике туристичне містечко, у якому відвідувачі у будь-яку пору року можуть знайти масу можливостей для активного відпочинку.

На межі Івано-Франківської і Закарпатської областей, неподалік від відомого Яблунецького перевалу із залізничним і автомобільним сполученнями, знаходиться гірськолижний центр Івано-Франківщини — Яблуниця. Тут побудовано 10 бугельних підйомників довжиною від 100 до 1100 м. Характерною особливістю цього курорту є розмаїття трас різного рівня складності і, мабуть, найзручніший під'їзд до них.

Інтенсивно розвивається гірськолижний курорт Драгобрат. Він знаходиться в Рахівському районі Закарпатської області біля селища Ясиня. Це найвисокогірніша лижна база країни (1400 метрів над рівнем моря). Така висота, а також підковоподібна експозиція схилів масиву Свидовець дає змогу мати з листопада до травня стабільний сніговий покрив, потужність якого місцями досягає 5 м. Це створює просто ідеальні умови для сноубордистів. Є дитяча траса і три підйомники. Драгобрат — єдине місце в Україні, де можливе катання на сніжниках у червні та першій половині липня. Їх довжина досягає 500 м.

Розвиток гірськолижних та зимових видів відпочинку в цілому сприяє розвитку сільського туризму в регіоні, а також створенню додаткових послуг для відпочиваючих, зокрема — пунктів прокату гірськолижного та туристичного спорядження, пунктів громадського харчування, організації дозвілля та активного відпочинку для туристів.

РОЗДІЛ 2. РОЗВИТОК ГІРСЬКОЛИЖНОГО ТУРИЗМУ В ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

2.1. Славське - центр гірськолижного спорту, туризму й відпочинку в Українських Карпатах.

Перша письмова згадка про Славське датується 1483 роком. Назву селища пов'язують з річкою Славкою, або «славними» дружинниками князя Святослава, вбитим у 1015 р. братом Святополком. Могила Святослава знаходиться поруч зі Славським, над річкою Опір. Ця річка отримала назву після героїчного опору дружинників Захара Беркута татаро-монгольській орді Батия в 1241 р. Могила Захара Беркута знаходиться на вершині гори в с. Тухля близько Славського [9].

Історія розвитку відпочинкового туризму та гірських видів лижного спорту в районі Славських Карпат почалася досить давно, ще в XVIII ст., коли Галичина входила до складу Австро-Угорської Імперії. Продані графом Потоцьким іншому графові Євгену Кінському – сколівські землі разом з усією Тухольщиною перейшли тоді до рук нових підприємців – Гределя І Шмідта. Спритні ділки влаштували тут пансіонати: мальовничі місця, лагідний клімат скликали сюди на забави вельможне панство. Зубожілі верховинці у пошуках кращої долі виїжджали за океан, а фірми гределів наживали тисячі римських за обслуговування багатих туристів тут будуються готелі, кліматотерапевтична станція, трамплін.

Сьогоднішнє Славське має курортний статус. На його території площею 64 кв. км мешкає 3,7 тис. населення, розташовано 25 туристичних баз та баз відпочинку. Взимку Славське – це просто рай для лижників.

Славське – один із самих популярних гірськолижних курортів українських Карпат, де прокладено кілька гірськолижних трас європейського значення, функціонують крісельні і бугельні підйомники.

Для гірськолижного відпочинку використовуються гори Тростян, Погар, Менчул і Політехнік. Гора Тростян, висотою близько 1236 м, по складності

гірськолижних трас цілком може суперничати з відомими Альпійськими горами. Гора Тростян знаходиться на відстані 2 км від центра села Славське. До нижньої станції крісельної дороги, довжиною 2750 м., туристи можуть доїхати на таксі.

Гора Політехнік розташована при в'їзді в Славське. Ухил гори, довжиною від 600 до 1000 м., шириною – 100-150 м., з перепадом висот – 150-200 м., досить пологість, без різких перепадів. До послуг аматорів-гірськолижників – два бугельних підйомники довжиною 600 і 1000 м. чеського виробництва.

Славське – не лише відомий кліматичний курорт та гірськолижний центр. Багатством цього мальовничого містечка є оригінальна дерев'яна архітектура у бойківському стилі. Тут процвітає традиційний народний промисел – художнє різьблення по дереву. Одним з найцікавіших туристичних об'єктів містечка є церква Успіння Пресвятої Богородиці (1901 р.)

В районі Славського є безліч геологічних пам'яток, і одне з найвідоміших - мінеральне джерело «Писана криниця», біля якої за легендою зустрічався зі своєю коханою український народний герой Олекса Довбуш. Він знаходиться на горі Високий Верх. Гора з схожою назвою, Великий Верх, є найвищою в окрузі - 1598 м - і приваблює туристів незвичайною конструкцією - пірамідою з металу, що знаходиться на її вершині.

У 7 км від Славського інша геологічна пам'ятка - Кам'янецький водоспад, а трохи подалі - найбільший і найкрасивіший карпатський водоспад Шипіт. В околицях Славського багато гірських озер. Купання для гірськолижного курорту, звичайно, неактуально, але ці озера варті того, щоб на них просто подивитися. Зовсім близько від Славського знаходиться озеро Хашчеванське, трохи подалі - Синевирське. На Синевирському озері є кілька вдало вписаних в ландшафт оглядових майданчиків, з яких відкривається чудовий вид на озеро і гори.

Історичні пам'ятки курорту Славське

Скелі Довбуша - все, що залишилося від колись процвітаючого скельного монастиря, який пізніше перетворився у фортецю. У селі Урич державний музей-заповідник Тустань. Тут можна побачити експозицію, присвячену історії скельного міста-фортеці Тустань, оглянути археологічні знахідки та відвідати реконструйовану кімнату воєводи 13 століття. Карпатський музей визвольної боротьби України – його різнопланова експозиція розповідає про визвольні рухи України 20 століття [4].

2.2. Туристична інфраструктура гірськолижного курорту Славське

Славське - відомий курорт, куди прагнуть за емоціями і комфортабельним відпочинком не тільки українці. Тому надзвичайно важливим фактором курорту є наявність розвиненої інфраструктури.

В регіоні (Славську і довколишніх менших селах) знаходиться багато закладів відпочинку: готелів, пансіонатів, баз відпочинку, спортивних баз, СПА-салонів, торгівельних центрів, магазинів та закладів харчування. Добре розвинутий також більш доступний для туристів приватний сектор: багато жителів регіону пропонують туристам в оренду приватні пансіонати і цілі садиби. В самому Славську є достатня кількість магазинів, аптек. Є боулінг-клуб, місця прокату гірськолижного спорядження.

Серед варіантів проживання Славське пропонує готелі, приватні садиби та котеджі різних цінових категорій. Різниця у вартості одних і тих же квартир в червні і січні може відрізнятись до 30%. Значну роль відіграють дати заїзду, в святкові та вихідні дні місцеве населення намагаються максимально збільшити свої прибутки за рахунок туристів. Проживання в готелях Славського найдорожче, одномісний номер в середньому коштує 350 гривень, куди входить харчування (сніданок та вечеря) та проживання. Кімната в приватному секторі коштує дешевше. Ціна кімнати в Славському в середньому – 130 гривень (з людини) на відпочинок 2017 року. Котедж – чудовий варіант для великої компанії, в яких є можливість готувати самостійно. Ціни

починаються від 100 гривень. На курорті наявний великий вибір пунктів прокату гірськолижного спорядження. Також для новачків та дітей діють лижні школи та школи сноубордингу (індивідуальні заняття з тренером від 150 грн/год). В Славському розвинена і супутня інфраструктура – різноманіття магазинів, лавок, де можна придбати різноманітну продукцію, сувеніри, а також великий вибір відкритих паркінгів, заправок, медичних пунктів.

Щодо активного відпочинку у Славському, то тут є прекрасні можливості для зимової риболовлі, здійснюється прокат вудок та іншого обладнання. Працюють безліч саун та басейнів, як в рамках баз відпочинку, так і в самому селищі. Можна орендувати квадроцикл, або снігохід, але поїздки здійснюються з супроводжуючим за певними маршрутами.

Славське має гарну транспортну розв'язку. Дуже зручно добиратися до Славського залізничним транспортом. Усі потяги, які ідуть зі сходу країни на захід, зупиняються у Славському. На ж/д станції Славське, розташованій на магістралі Ужгород – Чоп, зупиняються прямі потяги з Одеси та Києва. У зимовий період запускаються додаткові спеціальні туристичні поїзди з інших великих міст України. Зі Сходу найзручніше дістатися літаком до Львова, далі слідувати автобусом або електричкою. Можна прилетіти в Київ і продовжити шлях на поїзді до станції Славське. Автобусом можна доїхати зі Львова, Ужгорода, Стрия. На автомобілі - головною автотрасою Київ - Ужгород; через 2 км від м. Сколе буде поворот на Славське (20 км до центру селища). Взагалі, курорт Славське має кращі умови для транспортування ніж Драгобрат, проте поступається місцем Буковелю.

Харчування на гірськолижному курорті Славське надається при готелях або на власне побажання. При готелях діють системи харчування, які можете обрати самостійно, в котеджах та приватних секторах можна домовлятися с власниками щодо харчування або готувати самим. Ціни в кафе/ресторанах починаються від 30 грн за основну страву. На горах Тростян і Високий Верх є можливість пообідати в кафе, які розташовані на вершинах гір. За офіційною статистикою, нині Славське відвідують приблизно 100 тисяч туристів на рік. У

Славському працює багато готелів і котеджів місткістю від 20 до 120 відпочиваючих кожен. Приватний сектор може прийняти за добу близько 3,5 тис. осіб. У Славському також є 28 готелів і баз відпочинку загальною місткістю приблизно 1,5 тис. чоловік. У зимовий період всі працюючі готелі, так само як і приватний сектор, заповнені на 100%.

На гірськолижному курорті Славське функціонують 4 гори, що розміщують траси для катання різних ступенів складності: Тростян, Погар, Менчил, Кремінь (Політех), Високий Верх. На горі Тростян (1232 м), яка розташована в 2-х км від центру Славського, обладнано 11 трас загальною протяжністю 22 км для лижників будь-якого рівня підготовки, у тому числі 6 міжнародних гірськолижних трас, затверджених Міжнародною федерацією лижного спорту (FIS). На горі Погар (857 м) облаштовано 1 трасу для спортсменів і любителів, має систему штучного засніження, батрак. На горі Менчил (1072 м) зроблено 4 траси для досвідчених спортсменів. На горі Кремінь (Політех) – 3 траси для любителів, початківців та дітей. На горі Високий Верх (1243 м) – 9 трас різного рівня складності. Черга на підйомники від 15 хвилин в будні до 40 хвилин у вихідні. Види підйомників: крісельний, парно-крісельний, бугельний, мультиліфт. Ізюминкою серед трас являється траса, що знаходиться на горі Погар, вона обладнана освітленням для нічного катання.

Цінова політика номерів у готелях: від 450 грн/добу – економ, до більше 1200 грн/добу – VIP. Також наявні конференц зали для такої кількості людей: менше 50, 50+, 100+ та 200+ [4].

2.3. Порівняльна характеристика курорту Буковель та курорту Славське

Курорти «Буковель» та «Славське» в Українських Карпатах завжди конкурували за місце домінуючого на туристичному ринку. Здійснивши аналіз кожного курорту окремо, можемо побачити їх переваги та недоліки (див. табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльна характеристика ТК «Буковель» і ТК «Славське»

<i>Порівняльна характеристика</i>	<i>Буковель</i>	<i>Славське</i>
<i>Цінова політика (2017-2018 рік)</i>	<p><i>Готелі:</i> економ: від 1174 грн/добу (двомісний номер, низький сезон)</p> <p>Святковий сезон: від 18000 грн/добу [18]</p> <p><i>Підйомники:</i> ціна денного абонементу становить 975 [1].</p>	<p><i>Готелі:</i> економ: від 450-1200 грн/добу, святковий сезон: від 675 грн/добу [13].</p> <p><i>Підйомники:</i> Ціна денного абонементу становить 450 грн [3].</p>
<i>Інфраструктура</i>	<p>Курорт являє собою містечко, в якому розгорнуто спектр умов для заняття спортом, бізнесу, відпочинку, оздоровлення. Наявність безлічі готелів, закладів харчування, спа-комплексів, конференц залів, багатопверхових паркінгів, спортивних майданчиків, велопарків, дитячих клубів та розважальних центрів,</p>	<p>Наявність готелів, пансіонатів, заладів харчування, магазинів, торгівельних центрів, боулінг-клубів, баз відпочинку, спортивних баз, безліч саун та басейнів, аптек, конференц залів та ін.</p>

	боулінг, більярд, сноупарк, дайвінг-школа та ін.	
<i>Продовж. табл. 1</i>		
<i>Лижні траси</i>	У Буковелі 62 траси з 16 підйомниками різних рівнів складності: 8 для професіоналів, 41 середньої складності і 12 для новачків. Загальна протяжність трас становить 50 км [дод А].	Гора Тростян (1232 м): офіційно декларується 11 трас загальною протяжністю 22 км для лижників будь-якого рівня підготовки, у тому числі 6 міжнародних гірськолижних трас. [дод Б]. Гора Погар (857 м):1 траса, класифікована як траса для спортсменів і любителів. Гора Менчіл (1072 м):4 траси, класифіковані як траси для досвідчених спортсменів. Гора Кремень:3 траси для любителів, початківців та дітей. Гора Високий Верх (1243 м):9 трас різного рівня складності.
<i>Транспортне сполучення</i>	Дістатися до ТК «Буковеля» можна власним транспортом, автобусом, поїздом, літаком. Власний транспорт (зі всіх міст України до м. Івано-Франківськ. Маршрути: • Івано-Франківськ – ТК «Буковель» – 110 км. • Львів – ТК «Буковель» – 245км. • Тернопіль – ТК «Буковель» – 250 км. • Чернівці – ТК «Буковель» – 160 км.	До Славського найкраще добиратися залізничним транспортом. Усі потяги, які ідуть зі сходу країни на захід, зупиняються у Славському. Є варіант поїздки на автобусі, але він більш небезпечний — дороги з крутими поворотами і важкопрохідні. З цієї ж причини не варто добиратися на своєму авто.

	Літак – до м. Івано-Франківськ або до м. Львів, а далі, згідно маршрутів.	
<i>Погодні умови</i>	Погодні умови зазвичай не сильно впливають на стан трас, адже стан трас на гірськолижному курорті Буковель зазвичай прогнозований: штучний сніг є практично завжди, з середини грудня до середини квітня.	У Славському штучне засніження є тільки на малій частині трас, отже, потрібно слідкувати за прогнозом погоди та станом схилів.
<i>Негативні сторони</i>	Завишена цінова політика, для досвідченого лижника Буковель не складає спортивного інтересу через одноманітність трас [дод. 2]	Відсутність прохідних для легкового транспорту доріг, повільні і не дуже нові підйомники, які часто ламаються в наслідок чого утворюються величезні черги
<i>Відвідувачі</i>	Близько 2 млн/рік	100 000 людей/рік

Створено автором самостійно

Отже, підвівши підсумки зробленого аналізу можна зазначити, що Буковель – поки що домінує за якістю надання послуг, розвиненою інфраструктурою, більш зручним транспортним сполученням та більшою кількістю відвідувачів (за рік 2 млн туристів).

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГІРСЬКОЛИЖНОГО ТУРИЗМУ У СЛАВСЬКОМУ

3.1. Основні проблеми наявні при організації гірськолижного туризму у Славському.

Хоча Славське вважається одним з найкращих гірськолижних курортів України, існує ряд проблем, які необхідно вирішити задля покращення туристичного потенціалу Український Карпат. Незадовільний стан автодорожніх комунікацій, фізично та морально застаріла техніко-технологічна база, нерозвинене середовище правового та економічного регулювання процесів інвестиційного забезпечення, слабкий розвиток допоміжних інфраструктурних складових рекреаційної сфери, малоефективні організаційно-економічні методики управління господарськими процесами, марнування рекреаційного потенціалу природних екосистем унаслідок деструктивного господарювання та багато інших проблем, які перешкоджають розвитку гірськолижного курорту Славське.

Поряд із характерними для будь-якого українського гірськолижного курорту негараздами функціонування та розвитку, їхньою спільною проблемою є доїзд. Практично всі курорти в Українських Карпатах потребують модернізації шляхової інфраструктури, поліпшення стану доріг як при під'їзді до самого курорту, так і при русі внутрішньою дорожньою мережею, якою безпосередньо доставляють відпочивальників до гірськолижних баз. І хоча з точки зору зручності безпосереднього доїзду до курортної місцевості та території проживання й соціально-відпочинкової інфраструктури смт. Славське має найкращі можливості, адже через нього проходить вітка залізниці Київ – Львів – Ужгород – Чоп і, таким чином, туристи з максимальною зручністю можуть добратися туди з усіх куточків України, а також з країн Східної Європи залізничним транспортом. Але для тих, хто подорожує автотранспортом (є можливість дістатися до смт. Славське дорогою Сколе – Тухля – Славське – Лавочне), дорожнє покриття цього автошляху перебуває у

вкрай занедбаному стані, що значною мірою впливає на бажання автотуристів їхати до Славського. Це, крім несприятливих малосніжних погодних умов, значно вплинуло на потік бажаючих відпочити в Славському за кілька останніх зимових сезонів, що негативно позначилося на заробітках місцевих жителів та власників гірськолижних витягів.

Крім проблеми автомобільних доріг загального користування, якими переміщуються значні пасажирські та вантажні потоки до населених пунктів чи місцевостей, що є осередками гірськолижного відпочинку із зонами проживання та відпочинку, практично на кожному гірськолижному курорті залишається проблема доріг, якими відпочивальники дістаються безпосередньо до зон гірськолижного катання, тобто до нижніх станцій витягів на гірськолижні траси на схилах гір. Досить актуальною є проблема зручних внутрішньо курортних шляхів сполучення у Славському. Річ у тому, що основна зона катання на гірських лижах, де пролягають найкращі та найдовші гірськолижні траси, обладнана на схилах гори Тростян на відстані 2-4 км від смт. Славське. Проїхати туди можна лише на повнопривідних автомобілях. Автовласникам, які не мають таких машин, місцеві жителі неофіційно надають платні транспортні послуги власними повнопривідними автомобілями. Альтернативою добирання на Тростян всюдиходом є тільки подорож пішки з усім гірськолижним спорядженням на плечах.

Окрім проблем розвитку дорожньої інфраструктури на більшості українських гірськолижних курортів актуальною є проблема експлуатації безпосередньої гірськолижної інфраструктури – підготовка трас, технічний стан обладнання (витягів та канатно-крісельних доріг), штучне засніження схилів, їх освітлення тощо. Так, наприклад, у Славському та околицях майже на всіх гірськолижних схилах, придатних до катання, експлуатуються бугельні витяги, встановлені ще у 70-80-х роках минулого століття, термін експлуатації яких вже давно минув. Вони часто виходять з ладу через фізичну зношеність і, буває, простоюють цілий сезон через брак дефіцитних запчастин.

Взагалі на території Славського спостерігаємо значний дисбаланс між розвитком інфраструктури проживання та відпочинку і власне гірськолижної інфраструктури. Тоді як приватні особи – мешканці Славського – збудували значну кількість нових міні-готелів та агроосель або й просто провели реконструкцію своїх обійсть, сподіваючись на значний наплив відпочивальників, у розвитку гірськолижних трас та витягів за останні роки не було зроблено жодних прогресивних кроків. Застаріле обладнання нещадно експлуатується та виходить з ладу. Це призводить до того, що багато людей, які оселилися в Славську та околицях, не мають можливості повноцінно та комфортно займатися спортом на гірськолижних трасах, отже, і не планують повертатися сюди ще раз. Однак через недостатню кількість справних витягів та трас спостерігаються значні черги та скупчення людей, хоча загалом кількість туристів зменшується [10].

Отже, найбільшою перепорою на шляху комплексного розвитку рекреаційної індустрії Карпатського регіону, зокрема курорту Славське, є недосконала інфраструктура. Зважаючи на це, на перший план тут виходять питання ефективності інвестицій та приватних капіталовкладень. Стосовно проблем експлуатації гірськолижних трас та розвитку рекреаційно-відпочинкового напрямку туризму в Карпатському регіоні можна з упевненістю говорити про необхідність приведення до належного стану мережі автомобільних доріг, про важливість спорудження нових сучасних засобів транспортування відпочивальників безпосередньо до гірськолижних трас – підвісних канатних доріг, і про обов'язкове оновлення гірськолижної інфраструктури на схилах.

3.2. Шляхи вирішення виділених проблем, що виникли в даній туристичній дестинації

Виходячи з виділених проблем, що виникли в даній туристичній дестинації, варто зазначити шляхи їх вирішення.

Проблема транспортного сполучення: вчасний ремонт автошляху та підтримка його в належному стані за державні кошти та кошти громад населених пунктів, а також за кошти власників готельно-відпочинкових комплексів могли б змінити ситуацію на користь тих же мешканців і підприємців та повернути їхні капіталовкладення завдяки збільшенню кількості відпочивальників і туристів. Для цього доцільним вважаємо створення (підтримка) суб'єкта господарювання, який би займався експлуатацією цього відрізка шляху, його поточним ремонтом, а також підтримкою та розбудовою мережі автошляхів у регіоні. І хоча ці функції повинен виконувати Облавтодор, додаткове фінансування зацікавлених інвесторів не зашкодить справі, а таке підприємство з експлуатації і розбудови шляхової мережі в районі смт. Славське могло б співпрацювати з Облавтодором, координуючи спільні зусилля. Також необхідним є залучення приватних інвестицій у формі фінансування робіт із прокладання, ремонту та утримання автомобільних шляхів. Таке фінансування доцільно проводити шляхом спрямування відповідних фінансових ресурсів на рахунки замовника таких робіт, нині це – Служба автомобільних доріг. При цьому іншим джерелом фінансування повинні залишатися бюджетні кошти. Важливим механізмом розвитку автодорожньої інфраструктури є проведення тендерних процедур щодо вибору виконавця робіт. Такими виконавцями можуть бути як приватні, так і державні ремонтно-будівельні підприємства. Відзначимо також, що у рекреаційно-туристичному комплексі Карпатського регіону доцільно також відбудувати та поновити дороги, які з'єднують курортну місцевість з іншими зонами гірськолижного відпочинку.

Для вирішення проблеми неналежності автодорожніх комунікацій варто скористатися досвідом таких іноземних курортів: як Австрія, Франція, Швейцарія, Італія, Андорра тощо. Йдеться про спорудження і подальше використання підвісних канатних доріг вагончикowego (гондольного, фунікулерного) типу. Вони зазвичай виконують дві основні функції: доставляють відпочивальників великих транспортних вузлів, таких як

залізничні та автобусні станції, автомобільні стоянки до засніжених схилів, а також з'єднують різні зони катання, нерідко утворюючи кількасоткілометрові кільцеві маршрути з одного гірського хребта на інший.

Переваги підвісної канатної дороги над звичайною дорогою, прокладеною в горах, незаперечні. Це передусім менша трудомісткість і вартість будівництва, адже для підвісної канатної дороги потрібно забетонувати й зміцнити лише невеликі ділянки землі, на які будуть опиратися вишки-опори, що несуть канат. Під час прокладання звичної дороги передбачено значний обсяг робіт: суцільне укладання дорожнього полотна, підведення дренажних та інших інженерних систем, що потребує великих фінансових та матеріальних витрат. Практично всі ділянки землі, над якими проходить підвісна канатна дорога, не потребують вилучення з господарського обігу і традиційно використовуються як пасовища, городи, лісові насадження тощо. Немає потреби в будівництві мостів та інших складних інженерних споруд, призначених для водовідведення, тоді як під час прокладання традиційних доріг на такі споруди йде значна частка коштів. Немалу роль відіграє й екологічний фактор, адже підвісна канатна дорога виключає щоденну експлуатацію автомобілів з двигунами внутрішнього згорання, які забруднюють атмосферу рекреаційних зон тощо. Крім того, уздовж канатної дороги не будуватимуть численні придорожні кафе, бари, торгові заклади, пункти техобслуговування та заправки, які теж чинять додатковий негативний вплив на довкілля.

Доставка відпочивальників у закритих вагончиках різної місткості сприятиме кращому обліку пасажиропотоків, що дасть змогу точніше планувати розвиток рекреаційних зон. Витрати на експлуатацію підвісної канатної дороги включають витрати на профілактичний огляд та технічне обслуговування несучих канатів, буксиру-вальних механізмів, металевих опор та пасажирських вагончиків. Ці витрати є співрозмірними з витратами на поточний ремонт та експлуатацію традиційних шляхів. Для експлуатації підвісних канатних доріг потрібні спеціалісти, тож мають бути створені нові

робочі місця, що дасть змогу частині місцевих водіїв отримати стабільний заробіток. Інша частина місцевого населення може переорієнтуватись на надання різноманітних додаткових послуг у сфері обслуговування потоку туристів, який зростатиме після зростання комфортності інфраструктури відпочинку. Особливо ефективним будівництво таких транспортних сполучень буде у смт. Славське, адже гору Тростян видно з території залізничного вокзалу та прилеглих до нього автомобільних стоянок, що фактично є центром селища, і пряма відстань до неї набагато менша, аніж об'їзною дорогою, яка, до того ж, перебуває у незадовільному стані. Будівництво підвісної канатної дороги вагончикowego типу за маршрутом "Залізничний вокзал смт. Славське – вершина гори Тростян" видається нам співрозмірним щодо витрат із вартістю ремонту та підтримки аварійної дороги.

Очевидні вигоди від спорудження та експлуатації канатно-підвісної дороги свого часу зрозуміло керівництво спортивного товариства "Динамо", яке є власником більшості гірськолижних витягів в околицях Славського. Про це свідчить той факт, що декілька років тому товариство придбало комплект вже використовуваної підвісної канатної дороги, яку мало на меті змонтувати та запустити в експлуатацію. Однак цей проект не був реалізований через брак фінансових ресурсів[10]. Розбудова мережі підвісних канатних доріг вагончикowego типу дала б змогу "закільцювати" найпопулярніші гірськолижні схили, що перетворило б селище Славське на єдиний гірськолижно-відпочинковий ареал, де туристи могли б переїжджати з одного району в інший.

Розвивати мережу канатних доріг можна шляхом формування сприятливого інвестиційного середовища. Найімовірніше, інвесторами для вкладання коштів у проекти будівництва та експлуатації сучасної мережі підвісних канатних доріг стануть приватні особи або спеціалізовані підприємства за участю іноземного капіталу, оскільки сподіватися на державні вкладення немає підстав. Успішна реалізація таких проектів впритул наблизить

наші гірськолижні курорти за рівнем зручності й комфорту хоча б до курортів наших сусідів – Польщі та Словаччини.

Щодо гірськолижної інфраструктури, то на нашудумку, крісельними потрібно замінювати старі бугельні витяги, які виводитимуться з експлуатації, а також встановлювати витяги крісельного типу на нових схилах і трасах, адже рекреаційний потенціал Тростяну далеко не вичерпаний. На жаль, за умов обмеженості коштів та недосконалої чи відсутності банківського кредитування, підприємці, які бажають розвивати індустрію гірськолижного відпочинку, часто змушені шукати компроміс між ціною і якістю та комфортом, наслідком чого є придбання та встановлення дешевших і не нових бугельних витягів імпортного виробництва.

Перспективним, на нашу думку, доцільно вважати проект Віталія Антонова, власника ПАТ «Галнафтогазу», який хоче збудувати у Славському гірськолижний комплекс, що за масштабами буде більшим за «Буковель». Під гірськолижний курорт хочуть задіяти гори Тростян, Погар, Високий Верх, Чорна Ріпа та Захар Беркут, де знаходиться понад 75 км гірськолижних трас. У розбудову цього комплексу планують інвестувати 500 млн євро [16].

3.3. Популярні тури від українських туроператорів в даний регіон.

Українські туроператори пропонують безліч турів до Карпат для різних вікових категорій та залежно від мети подорожі та вподобань туристів.

Туроператор «Відвідай» пропонує такі тури [14]:

1) 10 родзинок Закарпаття (зимовий варіант): Карпати, замки, палаци, вина, все найкраще, що може запропонувати гостинне Закарпаття. Ціна-995 грн, тривалість 3 дні/2 ночі.

2) SPA-ТУР у Карпати: Мальовничі гори, 5 мінеральних джерел, 300 екзотичних звірів, церква з 2500 мощами, 11 басейнів та 18 саун і бань. Ціна 295 грн, тривалість 1 день.

3) Тур-відпустка “6 днів у зимових Карпатах” : Засніжені гори, забави, замки, вина, термальні басейни, водоспади, давні храми; все найкраще, що є в зимових горах. Ціна 2395 грн, тривалість 6 днів/5 ночей.

4) Гуцульські Карпати + Буковель : Засніжені гори, водоспади, катання на лижах і санках, інтерактивні музеї, забави, співи й танці. Ціна 695 грн, тривалість 2 дні/1 ніч.

Та безліч новорічних турів про які слід розповісти детальніше:

1) Гуцульський Новий Рік – (ціна - 2 890 грн, тривалість 3 дні/2 ночі).

На Вас чекають:

- неймовірна “Гуцульська Новорічна Забава” в столиці Гуцульщини - Верховині;

- знайомства з історією, звичаями, культурою одних з найцікавіших людей світу – гуцулів;

- найкращі страви гуцульської кухні;

- найвидатніші історичні та природні пам’ятки краю: гуцульські храми, водоспади, річки, мальовничі карпатські пейзажі, гуцульські музеї;

ну і звичайно сніжки та інші види зимової ейфорії.

2) Мелодії Новорічного Закарпаття – (ціна – 2 690 грн, тривалість 3 дні/2 ночі).

На Вас чекають:

- неймовірна “Новорічна Забава”;

- знайомства із історією, звичаями та культурою Закарпаття;

- найкращі страви закарпатської кухні;

- найвидатніші історичні пам’ятки краю: історичний центр та замок Ужгорода, палац Шенборна, Мукачівський замок, чудові дерев’яні храми;

- засніжені вершини і панорами Карпат, водоспад Шипіт, купання в термальному басейні;

- відновлення краси і сили за допомогою лікувальних вод “Джерела Краси” та унікальної води “келечинська”, що не має аналогів у світі;

- дегустація найкращих марочних вин Закарпаття у стародавніх винних підвалах та приватних господарів Берегівського району;

- ну і звичайно веселощі, сніжки, розваги та інші види зимової ейфорії.

Туроператор «МістТур» пропонує Новорічний тур у Славське «Новий рік і Різдво 2018». Ціна за проживання залежить від готелю, в середньому від 1160 грн/добу до 2980 грн/добу (в тому числі новорічна програма). Тури переважно на 5-6 днів (дітям до 7 років – безкоштовно).

ВИСНОВОК

Туризм упродовж усієї історії свого економічного існування переконливо утримує репутацію специфічної сфери, яка динамічно розвивається у складі галузей обслуговування і посідає все більш помітне місце в світовій економіці за показником швидкості обігу капіталу, кількістю зайнятих, обсягом експорту послуг, в якості джерела доходів для національних бюджетів. Рівень споживання туристичних послуг є одним з важливих індикаторів якості життя. Розвиток рекреаційно-туристичного комплексу України є пріоритетним напрямком національної економіки і культури, важливим фактором підвищення міжнародного престижу країни, джерелом соціально-економічного розвитку регіонів, важливою умовою збереження історико-культурної спадщини. Україна для формування ринку туристичної діяльності має всі об'єктивні передумови: особливості географічного положення та рельєфу, сприятливий клімат, багатство природного, історико-культурного та туристично-рекреаційного потенціалів.

Доведено, що розвиток гірськолижного туризму в Карпатському регіоні надзвичайно перспективний та економічно доцільний. Тому активний розвиток цього виду туризму в Карпатах сприятиме й підвищенню міжнародного авторитету Української держави.

Отже, гірськолижний курорт Славське має вигідне територіальне розташування, туристичні ресурси та велику популярність серед туристів. Проте незадовільний стан автодорожніх комунікацій, фізично та морально застаріла техніко-технологічна база не дозволяє вийти гірськолижному курорту Славське на міжнародний туристичний ринок. Покращення транспортного покриття курорту, розвиток та покращення зручних внутрішніх курортних шляхів сполучення Славського; підготовка трас, покращення технічного стану обладнання, штучне засніження схилів, їх освітлення; баланс між розвитком інфраструктури проживання та відпочинку та самою гірськолижною інфраструктурою – все це допоможе зайняти

провіднепровідне місце Славському серед інших курортів не тільки в Україні, але й на міжнародному ринку.

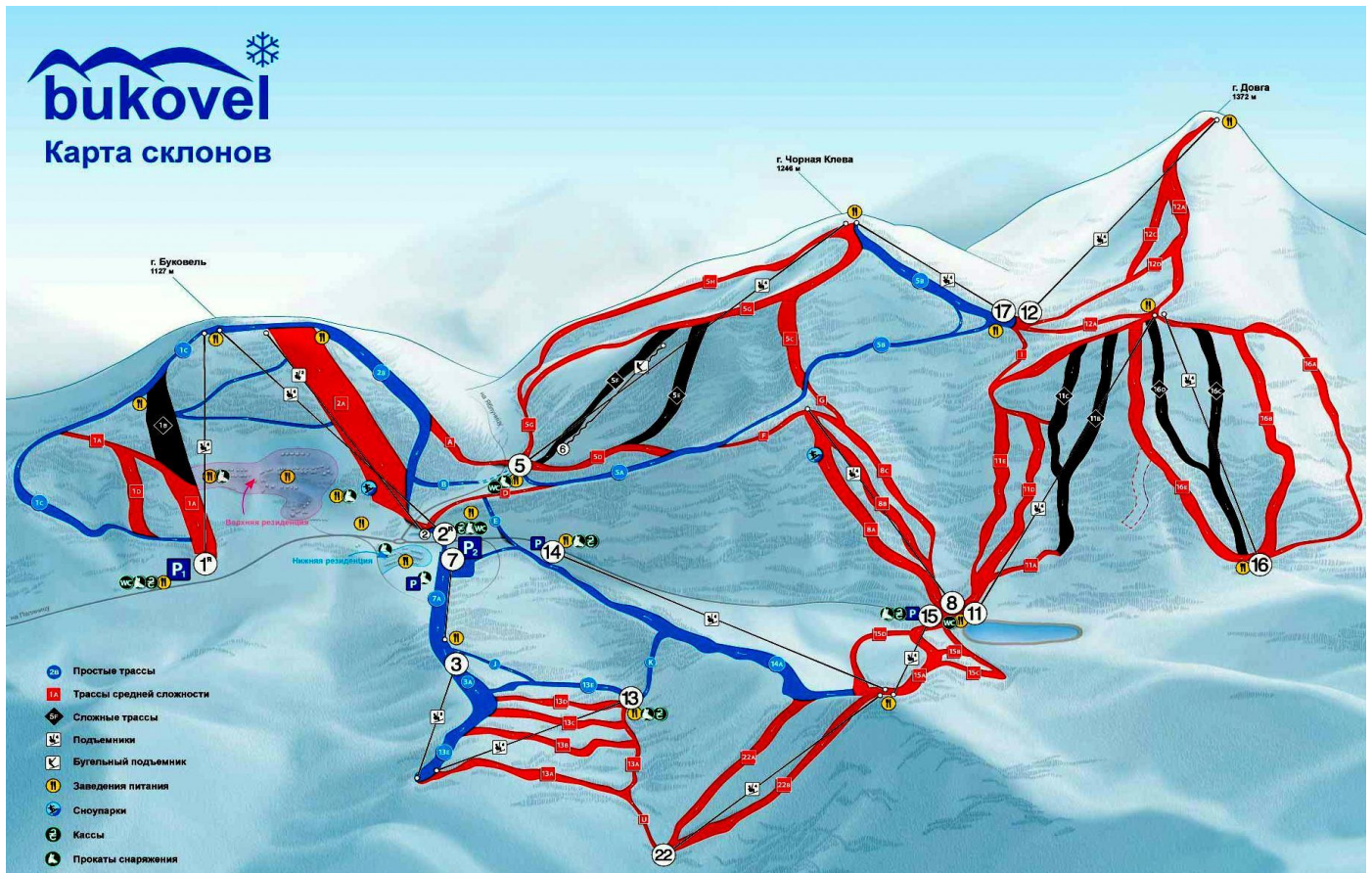
Список використаної літератури:

- 1.Буковель [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://bukovel.com/ski/skipass>.
- 2.Види туризму [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Види_туризму.
- 3.Готелі в Славському [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.hotelsbukovel.com.ua/ua/hotels-catalog/oteli-v-slavskom>.
- 4.Дітчук І.Л. Фізична географія України: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. України / І.Л. Дітчук, О.В. Заставецька, І.В. Брущенко. – Запоріжжя: Прем'єр, 2008. - 256 с.
- 5.Заклади. Місяця. Події. Славське-2017 [Електронний ресурс]. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <http://virtual.ua/ua>.
- 6.Карпатський центр розвитку туризму [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://ruralcarpathians.com/uk/piznavalnyj_ta_ekskursijnyj_turyzm.html.
- 7.Лижний туризм [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Лижний_туризм.
8. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: Навч . посібник. – К: Центр навчальної літератури, 2004. – 272 с.
- 9.Мельник І. Угорський шлях / І. Мельник. // Галичина країна міст. Незалежний культурологічний часопис "Ї". – 2005. – №36.
10. Пилипенко С. М. Проблеми та перспективи розвитку гірськолижних і спортивно-відпочинкових комплексів Карпатського регіону / С. М. Пилипенко. // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – №23.
11. Природно-кліматичні туристичні ресурси [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://pidruchniki.com/19110522/turizm/prirodno-klimatichni_turistichni_resursi.
12. Про туризм: закон України від 15 вересня 1995. //Відомості Верховної Ради України. -1995.-№31, ст.241

13. Рекреаційні ресурси Карпат [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://library.kr.ua/orhus/tur.html>.
14. Сайт туроператора "Відвідай" [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://vidviday.ua>.
15. Славське [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:<http://poizdka.net/913-slavske.html>
16. Стаття «Переплюнути Буковель»[Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://zaxid.net/pereplyunuti_bukovel_n1436291
17. Сучасний стан та перспективи розвитку туризму [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://stud24.ru/turism/suchasnij-stan-ta-perspektivi-rozvitku/353950-1095522-page4.html>
18. Тарифи на послуги ТК «Буковель» [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://bukovel.com/tarrifs>

ДОДАТКИ

Карта гірськолижних трас курорту Буковель

Додаток Б

Карта гірськоколижних трас курорту Славське (гора Тростян)

Додаток В*Закон України «Про туризм», стаття 4***Стаття 4. Організаційні форми та види туризму**

Організаційними формами туризму є міжнародний і внутрішній туризм.

До міжнародного туризму належать: в'їзний туризм - подорожі в межах України осіб, які постійно не проживають на її території, та виїзний туризм - подорожі громадян України та осіб, які постійно проживають на території України, до іншої країни.

Внутрішнім туризмом є подорожі в межах території України громадян України та осіб, які постійно проживають на її території.

Залежно від категорій осіб, які здійснюють туристичні подорожі (поїздки, відвідування), їх цілей, об'єктів, що використовуються або відвідуються, чи інших ознак існують такі види туризму:

дитячий ;	екологічний (зелений);
молодіжний;	сільський;
сімейний;	підводний;
для осіб похилого віку;	гірський;
для інвалідів;	пригодницький;
культурно-пізнавальний;	мисливський;
лікувально-оздоровчий;	автомобільний;
спортивний;	самодіяльний, тощо.
релігійний;	

Особливості здійснення окремих видів туризму встановлюються законом